

Constantina-Monica Turcu

EXCEPȚIA DE NELEGALITATE

**JURISPRUDENȚA ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
ȘI A CURȚILOR DE APEL**

NOTE PRIVIND REGLEMENTAREA ȘI PROCEDURA DE SOLUȚIONARE

Constantina-Monica Turcu

EXCEPȚIA DE NELEGALITATE

**JURISPRUDENȚA ÎN ALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
ȘI A CURȚILOR DE APEL**

***NOTE PRIVIND REGLEMENTAREA ȘI PROCEDURA
DE SOLUȚIONARE***

Universul Juridic
București
-2025-

I. NOTE PRIVIND REGLEMENTAREA ȘI PROCEDURA DE SOLUȚIONARE A EXCEPȚIEI DE NELEGALITATE

I.1. Evoluția reglementării excepției de nelegalitate prin Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ

În forma inițială a Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, așa cum a fost publicată în M. Of. nr. 1154 din 7 decembrie 2004, art. 4 prevedea posibilitatea cercetării legalității unui act administrativ unilateral oricând în cadrul unui proces, pe cale de excepție, din oficiu sau la cererea părții interesate. Astfel, în situația în care instanța constata că de actul administrativ depinde soluționarea litigiului pe fond, aceasta sesiza, prin încheiere motivată, instanța de contencios administrativ competentă și suspenda cauza. Instanța de contencios administrativ se pronunța, după procedura de urgență, în ședință publică, cu citarea părților. Soluția astfel pronunțată era supusă recursului, care se declara în 48 de ore de la pronunțare ori de la comunicare și se judeca în 3 zile de la înregistrare, cu citarea părților prin publicitate. În cazul în care instanța de contencios administrativ constata nelegalitatea actului, instanța în fața căreia se ridicase excepția soluționa cauza, fără a ține seama de actul a cărui nelegalitate era astfel constatată.

Prin decizia nr. 647/5 octombrie 2006, Curtea Constituțională a României a constatat că prevederile art. 4 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 privind calea de atac sunt neconstituționale, reținându-se în considerente că, din cauza impreciziei și ambiguității ce rezultă din curgerea termenului de recurs de la pronunțare ori de la comunicare, a termenelor scurte de soluționare pe care le stabilește, precum și sub aspectul modalității de citare, este, sub toate aspectele criticate, contrar art. 21 și 24 din Constituție, precum și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Prin Legea nr. 262/2007 *pentru modificarea și completarea Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004*, art. 4 a fost modificat, având următorul conținut: „Art. 4 – Excepția de nelegalitate. (1) Legalitatea unui act administrativ unilateral cu caracter individual, indiferent de data emiterii acestuia, poate fi cercetată oricând în cadrul unui proces, pe cale de excepție, din oficiu sau la cererea părții interesate. În acest caz, instanța, constatând că de actul administrativ depinde soluționarea litigiului pe fond, sesizează, prin încheiere motivată, instanța de contencios administrativ competentă și suspendă cauza. Încheierea de sesizare a instanței de contencios administrativ nu este supusă niciunei căi de atac, iar încheierea prin care se respinge cererea de sesizare poate fi atacată odată cu fondul. Suspendarea cauzei nu se dispune în ipoteza în care instanța în fața căreia s-a ridicat excepția de nelegalitate este instanța de contencios administrativ competentă să o soluționeze. (2) Instanța de contencios administrativ se pronunță, după procedura de urgență, în ședință publică, cu citarea părților și a emitentului. În cazul în care excepția de nelegalitate vizează un act administrativ unilateral emis anterior intrării în vigoare a prezentei legi, cauzele de nelegalitate urmează a fi analizate prin raportare la dispozițiile legale în vigoare la momentul emiterii actului administrativ. (3) Soluția instanței de contencios administrativ este supusă

recursului, care se declară în termen de 5 zile de la comunicare și se judecă de urgență și cu precădere. (4) În cazul în care instanța de contencios administrativ a constatat nelegalitatea actului, instanța în fața căreia s-a ridicat excepția va soluționa cauza, fără a ține seama de actul a cărui nelegalitate a fost constatată”.

O nouă modificare a fost adusă prin Legea nr. 202/2010 *privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor*, după cum urmează: „(1) Legalitatea unui act administrativ unilateral cu caracter individual, indiferent de data emiterii acestuia, poate fi cercetată oricând în cadrul unui proces, pe cale de excepție, din oficiu sau la cererea părții interesate. În acest caz, instanța, constatând că de actul administrativ depinde soluționarea litigiului pe fond, sesizează, prin încheiere motivată, instanța de contencios administrativ competentă și suspendă cauza; încheierea de sesizare a instanței de contencios administrativ nu este supusă niciunei căi de atac, iar încheierea prin care se respinge cererea de sesizare poate fi atacată odată cu fondul. Suspendarea cauzei nu se dispune în ipoteza în care instanța în fața căreia s-a ridicat excepția de nelegalitate este instanța de contencios administrativ competentă să o soluționeze și nici atunci când excepția de nelegalitate a fost invocată în cauze penale. (2) Instanța de contencios administrativ se pronunță, după procedura de urgență, în ședință publică, cu citarea părților și a emitentului. În cazul în care excepția de nelegalitate vizează un act administrativ unilateral emis anterior intrării în vigoare a prezentei legi, cauzele de nelegalitate urmează a fi analizate prin raportare la dispozițiile legale în vigoare la momentul emiterii actului administrativ. (3) Soluția instanței de contencios administrativ este supusă recursului, care se declară în termen de 5 zile de la comunicare și se judecă de urgență și cu precădere. (4) În cazul în care instanța de contencios administrativ a constatat nelegalitatea actului, instanța în fața căreia s-a ridicat excepția va soluționa cauza, fără a ține seama de actul a cărui nelegalitate a fost constatată”.

Forma actuală a art. 4 din Legea nr. 554/2004, corespunzătoare modificărilor aduse prin Legea nr. 76/2012 *pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă*, este următoarea: „(1) Legalitatea unui act administrativ cu caracter individual, indiferent de data emiterii acestuia, poate fi cercetată oricând în cadrul unui proces, pe cale de excepție, din oficiu sau la cererea părții interesate. (2) Instanța investită cu fondul litigiului și în fața căreia a fost invocată excepția de nelegalitate, constatând că de actul administrativ cu caracter individual depinde soluționarea litigiului pe fond, este competentă să se pronunțe asupra excepției, fie printr-o încheiere interlocutorie, fie prin hotărârea pe care o va pronunța în cauză. În situația în care instanța se pronunță asupra excepției de nelegalitate prin încheiere interlocutorie, aceasta poate fi atacată odată cu fondul. (3) În cazul în care a constatat nelegalitatea actului administrativ cu caracter individual, instanța în fața căreia a fost invocată excepția de nelegalitate va soluționa cauza, fără a ține seama de actul a cărui nelegalitate a fost constatată. (4) Actele administrative cu caracter normativ nu pot forma obiect al excepției de nelegalitate. Controlul judecătoresc al actelor administrative cu caracter normativ se exercită de către instanța de contencios administrativ în cadrul acțiunii în anulare, în condițiile prevăzute de prezenta lege”.

Modificarea majoră în reglementarea actuală este cea privitoare la competența instanței investite cu fondul litigiului și în fața căreia a fost invocată excepția de nelegalitate de a se pronunța cu privire la această excepție, fiind înlăturată obligația de sesizare în acest sens a instanței de contencios administrativ.